

1984 (1949): George Orwell (1903-1950)

Autor

- vlastním jménem Eric Arthur Blair (Orwell je název potoka v Oxfordshire)
- Britský novinář, esejista a spisovatel
- ve svých dílech se zabýval kritikou totalitarismu (totalitních režimů) a vyzdvihování ideálů demokratického socialismu
- antiutopické romány Farma Zvířat (1945) a 1984 (1949)
- narodil se v Indii (tehdejší součásti Britského impéria)
- v útlém věku se přestěhoval s rodinou do Anglie, kde vyrůstal v Oxfordshire
- Vystudoval prestižní střední školu Eton College
- Rodiče neměli na to, aby mu platili univerzitu a tak začal pracovat pro Indickou imperiální policii v Barmě, kde počala jeho nenávist k imperialismu a začal táhnout doleva
- Pak se vrátil do Anglie, kde chvíli žil jako tulák, ale pak se postavil na nohy a začal psát eseje a dělat novinářinu.
- Politické události v Evropě se ho dsotýkali → byl Antifašista a socialista a kritizoval všechny nedemokratické politické tendence
- Zapojil se jako dobrovolník do španělské občanské války (stejně jako Hemingway)

Rozbor

- jedna z nejslavnějších knížek 20. století
 - **literární druh:** epika
 - **literární forma:** próza
 - **žánr:** dystopie, antiutopický román
 - **umělecký směr:** antiutopie
 - **časoprostor:** kde je válka mezi 3mi ústředními mocnostmi (Oceánie, Eurasie, Eastasie. Odehrává se v Oceánii. Postapokalyptický svět, který prošel atomovou válkou. odehrává se v budoucnosti 1984.
 - **kompoziční výstavba:** chronologická
 - **vyprávěč:** er-forma
 - **vyprávěcí způsob:** pásmo vyprávěče, pásmo postav (dialogy, monology)
 - **typy promluv:**
 - **jazyk:** spisovný
 - **literárně-historický kontext:** Huxley (Konec civilizace), Ray Bradbury (451° Fahrenheita) → lidé jsou zde závislí na technice. Svět ovládají masmédiá. Hlavním motivem je pálení knih. Narozdíl od 1984 to končí dobře.
 - **motiv:** obava z techniky, sociální nespravedlnost, měnění minulosti
 - **téma:** lidská individualita jako zločin
 - reakce na události let 1948 v Evropě
 - válka slouží jako jeden z prostředků k manipulaci obyvatelstva
 - V Oceánii vládne jedna Strana s Velkým bratrem v čele (bezejmenný vládce)
 - Nevíme vlastně, jestli Velký Bratr existuje (hlava 22) → je nejspíše vytvořený představiteli Strany
 - Totalita má vždy jednoho představitele → Kult osobnosti
 - Totalita je tak absolutní, že přečinem je vše, co se nelíbí straně
 - Myšlenkové zločiny (Thought-crimes) → je trestné, pokud se v myšlenkách protivíte straně
 - Život je sledován obrazovkami (téměř neexistují místa, kde by nebyly)
 - Organizují to zde 4 velká ministerstva
1. Pravda → přepisuje historii
 2. Láska → mučí se zde lidi
 3. Mír → zabývá se válkou
 4. Hojnost → produkuje bídu a hladomor
- Winston a Julie si pronajmou nějaký starý byt nad obchodem (nějakým vetešnictvím), kde údajně není

televize

- fenomén televize: je oboustraná. Promítají se zde propagandistická videa a zároveň přes ní sledují. Nejde vypnout!
- Bratrstvo: společenství lidí, které se snaží sesadit stranu.
- Bratrstvo jim dá přečíst knihu *Teorie a Praxe oligarchického kolektivismu*
- autor knihy je Emanuel Goldstein
- O'Brian, který je přijímá do Bratrstva je ve skutečnosti zrádce, který je udá a Julie i Winston jsou posláni na ministerstvo lásky na převýchovu
- Chtějí je zde zlomit → Room 101
- použijí proti Winstonovi jeho nejhorší strach: krysy
- udělají z nich milovníky velkého bratra
- ztratí lásku jeden k druhému
- na chvíli je pustí, ale pak je oba zabijou → vaporizují je
- Newspeak: forma angličtiny, kterou režim vytváří → vymazávají slova, která by mohla rodit ideové zločiny → Myslíme totiž jazykem, pak už nebudeme schopni vymyslet žádný ideový zločin
- doublethink: přijímání kontradikce jako pravdy → válka je mír, svoboda je otroctví, ignorance je síla
- facecrime: mít výraz, který se protiví režimu
- crimetop: další výraz newspeaku, který nutí zavrhnout jakoukoliv myšlenku proti režimu
- Angsoc: anglický socialismus (jméno ideologie)
- Strana: kdo ovládá minulost, ovládá budoucnost, kdo ovládá přítomnost, ovládá minulost
- ideopolice - vládní aparát, který stíhá ideozločin, sleduje obyvatelstvo obrazovkami
- Z knihy *Teorie a praxe oligarchického kolektivismu* se dozví Winston jak angsoc funguje, ale ne Proč?
- Bratrstvo je také jenom výmysl strany, který slouží k odstranění myslících lidí

Postavy

- Winston Smith: je členem Strany (ale ve vnějším okruhu). Pracuje na ministerstvu pravdy. Prochází staré novinové články a přepisuje je, aby vyhovovali vládě. Nenávidí Stranu → dopouští se ideového zločinu. Zamiluje se do Julie, kterou ze začátku nesnáší → láska je bohužel ve světě Velkého bratra zakázána.
- Julie: pracuje na ministerstvu pravdy v oddělení románů. Nejdříve se jeví jako správná svazačka. Dokáže se dokonale přetvařovat, aby nevzbudila podezření.
- O'Brien: člen vnitřní strany, který se nejdříve vydává za člena bratrství, ale nakonec je zradí.
- Emanuel Goldstein: nepřítel lidu, hlavní osoba Dvou minut nenávisti, původní představitel strany, dnes člen bratrstva